

Dato 13.6.2019

Mulig modell for å jevne ut nettleie, basert på målt effektivitet.

I forbindelse med diskusjoner rundt mulig innføring av en form for tariffutjevning, har Pöyry bistått Distriktsenergi med faglige innspill på mulige alternativer.

Dersom det er et politisk ønske om å innføre likere nettleie, har vi foreslått [en modell](#) som tar utgangspunkt i målt effektivitet beregnet i NVEs reguleringsmodell. I denne modellen vil et nettselskap med 100 % i effektivitet ha en gjennomsnittlig nettleie for husholdninger, fritidsboliger og små næringskunder (store næringskunder holdes utenfor inntil videre), mens et mer effektivt selskap vil ha lavere nettleie. I forslaget ble det tatt hensyn til kompleksitet, betydningen av å kunne gi prissignaler (effekttariffer kan implementeres i forslaget, og praksis av anleggsbidrag endres ikke) samt myndighetenes ønske om å bevare insentiver til kostnadseffektivitet.

Energi Norge har identifisert mulige utfordringer som vi har blitt bedt å kommentere ut fra et faglig ståsted. [Energi Norge](#) tar for seg fire momenter som gjengis under:

1. «En justert gjennomsnittlig nettleie vil gi feil lokaliseringssignaler, da nettleien ikke reflekterer kostnadene i nettet der kunden knyttes til. En slik modell må vurderes nøye opp mot prinsippet om at tariffene skal reflektere de underliggende kostnadene som også er nedfelt i EUs regelverk».
2. «Kostnadssignaler fra overliggende nett blir nøytralisert, og det er da et spørsmål om verdien av disse prissignalene».
3. «Det må opprettes en egen oppgjørssentral for å avregne mellom selskapene. Denne vil få i oppdrag å beregne beløpene som skal omfordeles. Det vil være en utfordring å håndtere blant annet mer-/mindreinntekt med en slik sentral, og innebærer økte kostnader».
4. «NVEs modell beregner relativ effektivitet hensyntatt de variablene som legges til grunn – den måler ikke kostnadseffektivitet, noe som kan gjøre den vanskelig å bruke i denne sammenheng».

Problemstilling 1 og 2

I dagens regime er det primært anleggsbidrag som benyttes som prissignal for lokalisering av nytt uttak. De senere år er det i hovedsak marginale prissignaler som det har vært fokus på, med hensyn til å bidra til en effektiv utnyttelse av det eksisterende nettet.

En utjevning av tariffer vil i seg selv ikke påvirke muligheten for å utforme marginale prissignaler og gi insentiver til lastflytting hos sluttbrukere. Dette gjelder uavhengig av om utjevningen er knyttet til kostnader i det lokale distribusjonsnettet eller overliggende nett.

Problemstilling 3

Spørsmålet om hvordan en tariff basert på effektivitet skal organiseres og håndteres i praksis er viktig, men ble vurdert som sekundært i vår utredning. Det vil være nødvendig med en beregning av hva basis-nettleien blir for hvert selskap. Dette kan i utgangspunktet gjøres av NVE i forbindelse med varsel om inntektsrammer eller kort tid etterpå dersom nettselskaper med regionalnett leverer et estimat på hvilke inntekter de skal ha neste år. Av hensyn til å ikke gjøre modellen mer kompleks enn nødvendig kan spesifikke kostnader som mer/mindreinntekt hos selskapene, FoU kostnader, tillegg for tidsetterslep og eiendomsskatt, håndteres på lik linje som i dag.

Deretter vil det være nødvendig å hente inn nettleien, og fordele inntektene mellom nettselskapene. Dette vil kunne gjøres via en sentral aktør, eksempelvis via Elhub eller kraftleverandører. Dette bør sees nærmere på for å identifisere hvilke kostnader den foreslåtte modellen medfører, og/eller hvilken løsning som er enklest og billigst å få til i praksis.

Her vises det for øvrig til Island der en form for tariffutjevning gjennomføres i dag uten at det skaper store utfordring. I Island hentes det en «equalisation fee» som bidrar til lavere nettleie hos utvalgte nettselskaper (ikke langt fra tariffutjevningens modell SFE foreslo tidligere).

Problemstilling 4

Den kalibrerte effektiviteten som kommer ut av NVEs inntektsrammemodell anses å være det nærmeste man har knyttet til nettselskapenes kostnadseffektivitet. Et nettselskap som er gjennomsnittlig effektivt vil få en inntektsramme som tilsvarer kostnadene sine (inkl. normalavkastning på investert nettkapital). Er selskapet mindre effektivt enn snittet, vil det få en inntektsramme som ligger under sine kostnader og resultater i lavere avkastning på investert nettkapital. Det motsatte gjelder et effektivt nettselskap. Derfor og selv om reguleringsmodellen ikke måler 'kostnadseffektivitet' i seg selv, er den en god proxy, som bransjen kjenner til og stort sett aksepterer.

I tariffmodellen som ble presentert og som tar utgangspunkt i nettselskapets effektivitet vil et selskap med 100 prosent i kalibrert effektivitet ha den gjennomsnittlige nettleien i Norge, mens selskaper som er mer effektive får lavere nettleie. Etter vårt syn vil dette synliggjøre forskjeller i effektivitet i større grad enn i dag. Det har vært dokumentert at det finnes lite effektive nettselskaper med lav nettleie, og effektive nettselskaper med høy nettleie. Selv om forholdet mellom effektivitet og nettleie er positivt, er det forholdsvis svakt i dag. Å skifte fra dagens modell med et svakt forhold mellom effektivitet og nettleie, til en modell der forholdet er tilnærmet 1:1 vil påvirke bransjen. Modellen kan bidra til styrkede insentiver til en optimal bransjestruktur og kundefokus, fordi det vil kunne beregnes i detalj hvor mye selskapets ineffektivitet koster kundene.